

Samfunns- rapport

2017

Innhold

3 Om Nortura

Vi vet hva du venter av oss

Én av Norges største arbeidsplasser

Våre merkevarer

Vi sørger for at vi har nok kjøtt og egg her i landet

Bonden eier Nortura

7 Verdiskaping

Vi er viktige for Norge

Teknologi til å møte framtida

Nortura Ung

Omstilling: Vi hjelper 9 av 10 over i nytt arbeid

Nortura bidrar til at norsk matproduksjon blomstrer

11 Helse

Alle ønsker seg et langt og friskt liv

Vårt viktigste oppdrag: Trygg mat

Vi vil være norgesmester i helse på kjøtt

Meat free Monday?

15 Dyrevelferd

Alle dyr skal ha det godt

Friske dyr trenger ikke antibiotika

Etisk Regnskap i 18 år

Vi har varslingsplikt

Alle kyllinger får bedre velferd

19 Bærekraft

Vi tar bærekraft på alvor

Vi skal ikke kaste mat

Våre egg = 100% sirkulærøkonomi

Hva passer Norge til?

Klimaregnskap

Klimanøytrale fabrikker

Vi bruker absolutt hele egget

Vi vet hva du venter av oss

Nortura er én av Norges største produsenter av matglede, med sterke merkevarer som Gilde og Prior.

Vi produserer rundt 245 millioner kilo norsk mat hvert år. Det gjør at vi kjenner på vårt samfunnsansvar hver eneste dag.

Derfor tar vi arbeidet med bærekraft, helse, dyrevelferd, matsvinn og verdiskaping for Norge på største alvor.

**Hvis vi får din tillit på alt dette,
lover vi deg masse matglede tilbake!**

I dette heftet gir vi deg en smakebit.
Hele samfunnsrapporten finner du på
www.nortura.no/samfunnsrapport

Én av Norges største arbeidsplasser

Med 5231 medarbeidere rundt i hele landet, er Nortura en av de største arbeidsplassene i Norge. Vi eies av norske bønder, og vi er stolte over å bidra til at det blomstrer i norsk matproduksjon.

18536

bønder over hele Norge
eier Nortura.

5231

medarbeidere jobber
i Nortura.

23,5

23,5 milliarder kroner
i årlig omsetning.

Våre merkevarer

Gilde: Har eksistert siden 1964, og er landets ledende merkevare for rødt kjøtt (sau, lam, gris, storfe). Alle produkter merket Gilde er utelukkende produsert av norsk kjøtt – fra den norske bonden.

Prior: Landets ledende merkevare for kylling, kalkun og egg. Alle produkter merket Prior er utelukkende produsert av norske egg og fjørfekjøtt.

Thulefjord: Det beste fra den nordnorske matkulturen, med nordnorske råvarer og oppskrifter.

Eldhus: Spekemat og pinnekjøtt røkt i gammeldagse eldhus.

Terina: Vår merkevare for hermetikk.

Joika: Norges mest solgte hermetikk siden 1960. Reinsdyrkaker i rikelig saus.

Alfathi: Merket for våre halal-produkter. Når vi produserer halal-kjøtt får dyret en takknemlighetsbønn før det slaktes. Ellers foregår slaktingen på ordinær måte, etter norsk regelverk.

Vi sørger for at vi har nok kjøtt og egg her i landet

Som markedsregulator har Nortura ansvaret for at det som produseres er tilpasset markedets behov.

Det vil si at vi har ansvaret for at det er balanse mellom det som produseres av kjøtt og egg i Norge – og det som er behovet i markedet. Det betyr også at vi har ansvar for å varsle myndighetene dersom vi tror det blir for lite kjøtt eller egg i en periode.* Ser vi for eksempel at det blir for lite ribbe til jul eller for lite egg til påske, varsler vi landbruksmyndighetene slik

at tollen kan settes ned, og Nortura og andre kan importere. Vi har også ansvar for å fordele råvarene etter beste evne dersom det er lite av dem – og ikke favorisere oss selv framfor andre kjøttbedrifter.

Som markedsregulator har vi også plikt til å ta imot dyr og egg fra alle gårder i Norge.

*Markedsregulering gjelder ikke for kylling.

Samvirkemodellen: Bonden eier Nortura

Grunntanken med samvirket er å stå sammen for å sikre at fortjenesten kommer bonden til gode.

Det er den norske bonden som eier Nortura. Bønder fra hele Norge har gått sammen for å levere det beste de kan til butikker over hele landet – gjennom Nortura og våre merkevarer.

Den øverste sjefen til alle oss som jobber i Nortura er altså den norske bonden, og vår jobb er å sikre at det er mulig å leve som bonde i dette karrige landet. Det er vi veldig stolte av!

Kåret til den 9. mest innovative virksomheten i Norge i 2017!

Verdiskaping

Vi er viktige for Norge

Nortura skaper store verdier for samfunnet og det norske felleskapet. Verdier som ikke forsvinner ut av landet, men blir igjen i Norge og i ditt lokalsamfunn.

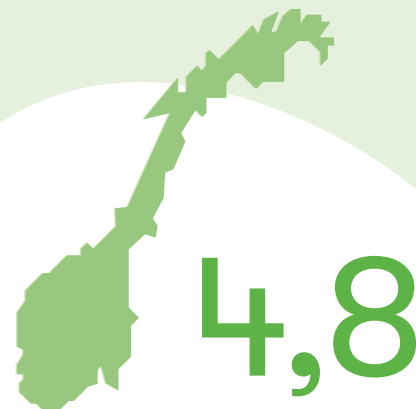
Dette er andre året Nortura legger fram sitt samfunnsregnskap. Det føles godt å vise at Nortura betyr noe for Norge. At verdiskapingen vi bidrar med gir noe tilbake til samfunnet og kommunekasser over hele landet.

Samfunnsregnskapet viser hva vi betaler til bøndene for dyra deres, hva vi kjøper inn av andre varer og tjenester fra bedrifter over hele Norge – og hva vi bidrar med til samfunnet

gjennom skatter og avgifter. Penger som kommunene kan bruke til å skape god velferd for sine innbyggere.

Dette er verdier som blir igjen i Norge. Det er derfor vi tør å si at det er viktig for Norge at det går bra for Nortura.

Les mer om vårt samfunnsregnskap på www.nortura.no/samfunnsrapport

Nortura legger igjen 4,8 milliarder i norske kommunekasser. Vi kjøper dyr og egg fra bønder over hele Norge. Og hundrevis av små og store bedrifter over hele landet leverer varer og tjenester til oss.

Industri 4.0:

Teknologi til å møte framtida

Vi har bestemt oss for å være i førerretet i vår bransje i Norge. Derfor satser vi sterkt på innovasjon, kompetanse og teknologi.

Industri 4.0 handler om den såkalt fjerde industrielle revolusjonen. En framtid der produkt og smarte maskiner kommuniserer, og datafangst kan gi endeløse muligheter til å skreddersy og styre produksjoner og hele verdikjeder. Det handler om digitalisering og

automatisering. Om roboter som kan utføre arbeid basert på metadata fra prosessen. Side om side med det manuelle arbeidet utført av menneskers hender – og ikke minst hoder.

Og det handler om helt nye forretningsmuligheter for industrien. Om hvordan vi kan knytte sammen informasjon fra bonden og helt ut til butikken. Ja, helt hjem til ditt kjøleskap.

Nortura Ung

Vi vil gi muligheter til gode hoder og hender innen mat, teknologi, industri og digitalisering. Nortura skal skape

verdier også i morgen. Vi gir unge fra 15–30 år mulighet for sommerjobb, lærlingeplass og fagbrev. Vi tar inn traineer og vil fortsette å utvikle ledertalentene.

Omstilling:

Vi hjelper 9 av 10 over i nytt arbeid

På grunn av overkapasitet har Nortura de siste årene måttet legge ned flere fabrikker og avdelinger. Vår omstillingsavtale sikrer at de som blir berørt får hjelp til å kartlegge muligheter, søke ny jobb, vurdere kurs og etterutdanning – og de har fortrinnsrett ved ledige jobber i Nortura.

«Samarbeidet med Nortura er avgjørende for oss»

Kjell Gudmund og Line Svien
«Tynlam»

Siden 2000 har nærmere 5000 medarbeidere blitt berørt av omstilling i Nortura, fordi deres arbeidsplass er lagt ned eller flyttet. Statistikken viser at vi har klart å hjelpe 90 prosent av de berørte over i annet arbeid, enten i eller utenfor Nortura.

I 2016 og 2017 har 378 personer vært i omstilling, både på fabrikker og i administrasjon.

Nortura bidrar til at norsk matproduksjon blomstrer

Våre slakterier gjør det mulig for små og store lokalmatprodusenter i hele landet å drive butikk. Derfor er Nortura viktig for mangfoldet i norsk matproduksjon.

«Tynlam» er én av mange nisjeprodusenter i Norge som kan lage sin egen lokalmat ved hjelp av Nortura.

Fordi Nortura finnes, kan små og store lokalmatprodusenter over hele landet levere dyr til oss og få tilbake kjøttet for å lage egne produkter. På få år har tallet på nisjeprodusenter som leverer dyr til oss økt kraftig.

Helse

Alle ønsker seg et langt og friskt liv

God helse gir seg ikke selv. Vi trenger balanse i livet, og maten vi spiser er en viktig del av denne balansen. Hver og en av oss må ta ansvar for å gjøre de rette valgene. Derfor oppfordrer vi alle til å følge myndighetenes kostholdsråd. Norturas ansvar er å bidra til å gjøre det lettere for deg.

500g

Råd = 500 g rødt kjøtt/uke. Rådene gir ingen begrensing på inntak av hvitt kjøtt og egg.

0

Vi har ingen alvorlige matsmittesaker i 2017.

1338 tonn

Vi har fjernet 42 lastebiler med salt.

275

Nortura har 275 nøkkelhullsprodukter – og vil ha flere!

Vårt viktigste oppdrag: Trygg mat

Vårt viktigste samfunnsoppdrag er noe de fleste kanskje tar for gitt. At maten er trygg å spise.

Vi har svært få sykdomstilfeller som følge av mat i Norge sammenlignet med andre land. Friske dyr og strenge rutiner gjør at norske matvarer er blant de tryggeste i verden.

Likevel; mattrygghet gir seg ikke selv. Bak den trygge maten er et omfattende system av regelverk, hygienerutiner, smittekontroll og revisjoner – både på gården, slakteriet og i produksjonsområdene. Og vi har

en omfattende beredskap dersom vi finner noe som ikke skal være der.

Målet er null tilbaketrekninger som følge av matsmitte eller dyresykdom. Dersom det likevel skulle skje, har vi et solid og effektivt apparat for å spore – og i verste fall kalle tilbake – produkter. Vi ønsker heller å kalle tilbake én gang for mye, enn å ta sjanser.

Vi vil være norges- mester i helse på kjøtt

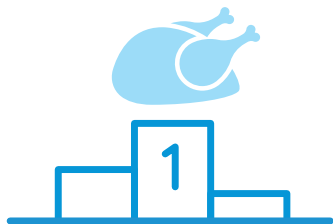
Vi skal ha mindre salt og fett i maten. Det har vi lovet helseministeren. Og deg.

Nortura har 275 produkter med nøkkelhullsmerket. Det plasserer oss i norgeseliten. Men vi vil ha flere! Det krever målrettet jobbing med innholdet av særlig salt og fett i våre produkter.

VISSTE DU AT ...

- Norge er ett av få land i verden hvor vi kan spise rå egg! Det kan vi takke bonden og den friske høna for.
- Vi samarbeider tett med Mattilsynet som er tilstede hver eneste dag på alle våre slakterier.

Vi har inngått såkalt «saltpartnerskap» med helsemyndighetene. Vi har skrevet under på en intensjonsavtale med Helse- og omsorgsdepartementet om å bidra til å få saltinntaket ned til 8 gram pr. dag (2010: 10 gram). Vi jobber for å nå dette målet innen 2021.

Vi vil være norges-
mester i helse på kjøtt.

De siste fire årene har vi redusert saltinnholdet i våre produkter med hele 1338 tonn. Det tilsvarer 42 fulle lastebiler og 35 prosent reduksjon!

Mettet fett

Vi har også lovet å bidra til å redusere inntaket av mettet fett i befolkningen. Myndighetene ønsker å få det ned fra 14 prosent til 13 prosent i løpet av 2018.

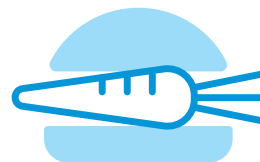
Vi har ikke klart å redusere fettene så mye som vi ønsket innen 2018. Men vi har som mål å innfri myndighetenes mål i løpet av 2018.

For Nortura betyr det at vi må redusere mengden mettet fett i våre produkter med totalt 604 tonn.

Meat free Monday?

Nortura lanserte i 2017 vegetarserien Meatish*. Overraskende for noen, men produktene fikk svært god respons for både smak og konsistens. Siden da har vi også utviklet vegetarserier for storkjøkkenmarkedet. Og vi lover mer!

*Produktene ble lansert sammen med Rema 1000.

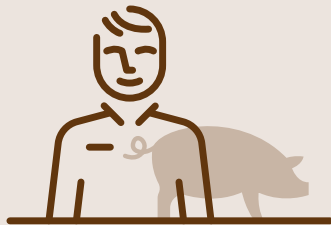

Dyrevelferd

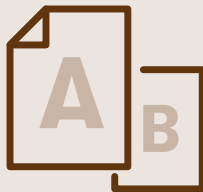

Alle dyr skal ha det godt

Når vi mennesker tar ansvar for dyr, er det vår krystallklare plikt å sørge for at de har det bra. Selv om dyra er alet opp for å bli mat, skal de behandles med omsorg og respekt. Og takknemlighet. For oss som jobber i Nortura er dette akkurat like viktig som for de aller fleste gode mennesker i dette landet.

Nortura har egen dyrevern-ansvarlig på alle slakterier.

Alle slakterier skal ha karakter A eller B i dyrevelferd.

I Norge gis det minimalt med antibiotika til dyr.

Friske dyr trenger ikke antibiotika

I Norge er vi så heldige at dyra våre er blant de friskeste i verden. Derfor gis de minimalt med antibiotika.

Norske dyr er blant verdens friskeste. Det kan vi blant annet takke flinke bønder gjennom mange generasjoner – og strenge gårdsrutiner og regelverk for. Friske dyr gir god dyrevelferd og trygg mat. Og friske dyr trenger ikke antibiotika.

I Norge gis det minimalt med antibiotika, bare når dyret trenger

det på grunn av sykdom, aldri forebyggende. Dette er svært ulikt mange andre land, der antibiotika brukes som føre var-medisin.

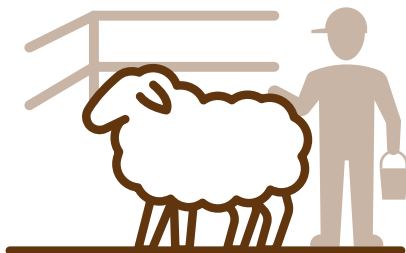
Faktisk går kun cirka 10 prosent av all antibiotika til husdyr, resten til mennesker. I resten av verden er bildet nesten omvendt.

Etisk Regnskap i 18 år

Nortura stiller strenge krav til det ansvaret vi har fra vi henter dyra på gården. Vi har gjennomført Etisk Regnskap for dyrevelferd, siden 1999 – lenger enn noen andre.

VI HAR VARSLINGSPLIKT

I Nortura har vi plikt til å varsle Mattilsynet umiddelbart hvis vi mistenker at dyr ikke har det bra. Hvis dyrebilsjåføren, veterinæren, rådgiveren, dyrevernansvarlig eller andre oppdager at dyras velferd ikke er ivaretatt, skal de umiddelbart varsle Mattilsynet. Vi skal bistå både myndigheter og bonde for å sikre godt dyrehold.

Ingen av våre slakterier skal ha dårligere karakter enn A eller B.

Etisk Regnskap er en revisjon som gjennomføres hvert år på alle våre slakterier. Det er bransjeorganisasjonen Animalia som gjennomfører revisjonen på oppdrag fra oss. Kravene som stilles går på hvordan dyra behandles fra henting på gården, transport, riktig temperatur og ventilasjon, hensynsfull kjøring, mottak på slakteriet, fravær av

tvang og stress og riktig tilgang til mat og vann.

Ingen slakterier skal ha dårligere enn A eller B i Etisk Regnskap. De siste årene har samtlige slakterier oppnådd dette i all hovedsak, og de fleste oppnår nå en A.

Alle kyllinger får bedre velferd

Bedre trivsel for alle våre kyllinger – med kyllingbonden på laget!

Nortura innførte trivselstiltak for rundt en firedel av sine kyllinger allerede for to år siden. Dette var så vellykket at Nortura har besluttet å innføre dette for

alle sine kyllinger. For at kyllingene skal få mer variasjon og økt trivsel innføres elementer som flisballer, torvstrø og små lekehus de kan klatre på.

– Vi ser at økt aktivitet og variasjon er bra både for trivsel og beinhelse. Det er naturlig for kylling å hakke og rote i strø, og det får de god anledning til nå, sier fjørfeveterinær i Nortura, Atle Løvland.

Nortura jobber systematisk med å forske på effekten av de ulike tiltakene, noe som gir viktig kunnskap både for norsk og internasjonal fjørfebransje.

Nortura innfører samme type trivselstiltak for alle kyllinger produsert i Nortura innen utgangen av april 2018.

Bærekraft

Vi tar bærekraft på alvor

I Nortura tar vi det grønne skiftet og FNs bærekraftsmål på alvor. Vi vet at både dyra, fabrikkene våre og maten vi spiser har betydning for miljøet. Å ikke kaste mat er viktig. Det samme er emballasjen vi bruker, vannforbruket og transportmateriellet. Vi må unngå å produsere mer enn både kroppen og kloden har godt av. Og når vi først har fått et dyr til oss, skylder vi det at alt blir brukt og ingenting går til spille.

DETTE ER NOEN AV VÅRE MÅL INNEN 2030:

Vi skal redusere CO2-utslipp fra vår transport med 50 prosent.

Vi skal redusere matsvinn med 60 prosent.

70 prosent av all emballasje skal være miljøvennlig.

Vi skal redusere fossilt utslipp fra våre fabrikker med 80 prosent.

Vi skal ikke kaste mat

Det er lite som er verre enn å kaste mat. Både etisk, klimamessig og økonomisk. Nortura kaster bare cirka 1 prosent, men det er likevel for mye, og tallet skal ned.

Heldigvis kastes det forholdsvis lite mat fra våre fabrikker. Vi kan både selge, gi bort eller bruke maten til noe annet, dersom vi har for mye. Men likevel hender det at noe må kastes dersom holdbarheten er overskredet. Det er aller siste utvei.

I løpet av ett år produserer Nortura rundt 245 millioner kilo mat. I 2017 ble cirka 1 prosent av dette kastet

fordi holdbarhet eller manglende salg gjorde at vi ikke fikk brukt det på andre måter.

Selv om 1 prosent er et lite tall, utgjorde det 2,45 millioner kilo i 2017. Det er altfor mye mat, og vi må jobbe målrettet med å få tallet ned. Dette gjør vi i nært samarbeid med våre kunder, med god presisjon på hvor

mye som skal leveres. Målet er å redusere matsvinnet med 20 prosent innen 2021 og 60 prosent innen 2030.

26. SEPTEMBER 2017:

Nortura signerte Bransjeavtalen mot matsvinn hos klima- og miljøministeren sammen med flere andre matbedrifter. Den forplikter oss til å halvere matsvinnet innen 2030. Det skal vi klare.

Våre egg = 100% sirkulærøkonomi

Absolutt alt fra våre egg blir brukt. Dette er unikt i verden og kan forklares blant annet med den gode helsa til hønene og trygge egg – kombinert med teknologisk innovasjon.

Alt kan brukes, til og med hinna som sitter på innsiden av skallet, som brukes til sårplaster. En unik innovasjon i global sammenheng. Skallet kan brukes til både jordforbedring og kosttilskudd. Dette er sirkulærøkonomi i praksis.

Hva passer Norge til?

2/3 av jordbruksarealet i Norge kan ikke brukes til mye annet enn å dyrke gras. Og gras kan bli mat dersom drøvtyggere får spise det. Hvis Norge skal bidra til verdens mat, er det kanskje en fornuftig måte å bruke graset på?

Klimaregnskap

I 2017 slapp vi ut 53 000 tonn CO₂-ekvivalenter. Det er nesten 200 tonn mindre enn året før.

Les mer om vårt klimaregnskap på:
www.nortura.no/samfunnsrapport

KLIMANØYTRALE FABRIKKER

Nortura Rudshøgda gikk i oktober over til å fyre med lokal flis i stedet for olje. Det reduserer det fossile CO₂-utslippet med hele 1500 tonn – eller nesten 90 prosent. Innen 2030 skal vi ha redusert det samlede fossile utslippet fra våre fabrikker med 80 prosent.

Vi bruker absolutt hele egget

Alle egg blir brukt,
uansett fasong og
størrelse

EGGESKALL

brukes til kalsium til
jordforbedring, dyrefôr og snart
kosttilskudd til mennesker.

Våre egg =

100% sirkulær økonomi

HINNE

brukes til plaster for kroniske sår
– en verdensnyhet basert på
norsk mattrygghet.

EGGEPLOMME OG HVITE

brukes til majones, omeletrøre,
kakemikser og andre
matprodukter.

Nortura SA

nortura.no

firmapost@nortura.no

[Facebook.com/nortura](https://www.facebook.com/nortura)

Postboks 360 Økern
0513 Oslo

Forbrukertelefonen: 974 33 390
Tlf 03070